

Exposició permanent

Mina Pública d'Aigües de Terrassa

El batec de la ciutat industrial

Inauguració: dimarts 15 de març, a les 13 hores

Lloc: Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Rambla d'Ègara, 270. TERRASSA.

Exposició organitzada pel Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya i la Fundació Mina Pública d'Aigües de Terrassa.

“Mina Pública d’Aigües de Terrassa” és una exposició per conèixer l’arribada de l’aigua a la població de Terrassa, des dels seus inicis gràcies a la iniciativa de diversos industrials i per dotar d’energia a la indústria tèxtil, es va construir una mina de captació per a l’ús públic. L’empresa Mina Pública d’Aigües de Terrassa, S.A. ha donat servei continuat a la ciutat des de 1842 fins a l’actualitat.

El Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya ha recreat l’exposició a l’accés dels espais energètics originaris de l’antic vapor Aymerich, Amat i Jover, i ha tractat la mostra dins una atmosfera molt adient, pròpia del lloc de treball dels treballadors de l’empresa, que complementa amb una recreació d’una mina d’aigües en un espai molt interessant, com són les carboneres.

Darrera de l'aixeta que utilitzem cada dia, s'amaga un ampli món de bombes, canonades, dipòsits i un exhaustiu control analític i de qualitat de l'aigua així com el treball importantíssim de molts homes i dones que, diàriament, fan el miracle de captar l'aigua, potabilitzar-la, analitzar-la i dur-la fins a les nostres llars, indústries i ciutats, amb la màxima garantia sanitària.

Al Vapor Aymerich, Amat i Jover de Terrassa, seu del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, l’aigua va ser un element essencial per a la ciutat industrial. L’energia de l’aigua va ser imprescindible en el desenvolupament de la indústria tèxtil, per al rentat dels teixits i els acabats en el procés tèxtil i fonamental per a proporcionar energia: feia girar rodes i turbines hidràuliques i, convertida en vapor, feia funcionar la “màquina de vapor”.

AIGUA PER A LA CIUTAT: USOS INDUSTRIALS I PÚBLICS

Les indústries tèxtils de la llana es concentraven quasi sempre al costat d'un riu amb cabal regulat. Terrassa n'és una excepció. L'aigua era necessària per a processos tèxtils com el batanatge i els tints; processos que es feien al riu Ripoll, a Sabadell, o a Olesa de Montserrat, al riu Llobregat. Al segle XIX es van construir a Terrassa diversos safareigs coberts anomenats "comuns", per a una població en constant creixement. Fins a mitjan segle XIX, l'aigua de les cases provenia de pous i cisternes o de les fonts construïdes arreu de la ciutat per a l'abastiment públic. L'aigua s'havia de transportar, treball molt cansat que feien normalment les dones.

LA CONSTITUCIÓ DE MINA PÚBLICA D'AIGÜES DE TERRASSA, SA

Gràcies a la iniciativa d'industrials i comerciants per abastir d'aigua a la població de Terrassa i, posteriorment, per dotar d'energia a la indústria tèxtil, es van aportar els fons per a la construcció d'una mina de captació per a l'ús públic, l'anomenada Mina Pública. L'Ajuntament de Terrassa va cedir el 1842, a perpetuïtat, els drets de construcció, explotació i servei públic de la mina a la *Sociedad de la Mina Pública de Aguas de la Villa de Tarrasa*. A finals del 1845 es va iniciar la construcció de salts d'aigua al llarg de la canalització d'aigua sobrant que s'iniciava a La Bassa per produir l'energia necessària pel moviment de rodes hidràuliques. Aquest projecte es va esvaïr en pocs anys, ja que aquestes "fàbriques" produïen un volum energètic insuficient i ràpidament es van anar implantant noves tecnologies com fou la màquina de vapor.

L'AIGUA CORRENT: CONTROL DE LA QUALITAT I DE LA QUANTITAT

L'aigua canalitzada per les mines, que arribava per gravetat a la seu de la Societat, era purificada als clarificadors per fer-la apta per a la distribució. Als clarificadors l'aigua es repartia i es distribuïa per diversos canals, per on avançava lentament mitjançant sistemes de decantació. En els canals hi havia carbons i graves de diferents mides que netejaven l'aigua al seu pas.

L'aigua clarificada era conduïda per les canonades i, per gravetat, s'elevava fins a arribar als repartidors, construccions anomenades torres o "plomeros" que rebien l'aigua i controlaven el cabal que havia de rebre cada client de la companyia. La mesura d'aigua era la "ploma de peu" que a Terrassa equival a un cabal de 2.000 litres diaris, mesura tradicional catalana, denominació que té el seu origen en el cabal d'aigua que podia passar durant un dia per un orifici d'un diàmetre equivalent al de la canya d'una ploma d'au.

L'AIGUA AVUI DIA

Les mines van ser molt útils per abastir d'aigua a la població, i se segueixen explotant a dia d'avui amb aquesta finalitat, si bé no van prosperar com a font d'energia per a les fàbriques. Diverses obres d'enginyeria, entre elles la construcció del pantà de la Xuriguera a finals del s. XIX (avui inexistent), han fet possible que Mina Pública d'Aigües de Terrassa, SA, hagi donat servei continuat a la ciutat des de 1842.

L'aigua de Terrassa prové aproximadament en un 85% del riu Llobregat (procedent, en la seva major part, de la concessió hidràulica atorgada a l'Ajuntament de Terrassa a l'any 1934 i, en menor mesura, de l'empresa pública Aigües Ter Llobregat). La resta, prové de la xarxa de mines que travessen Terrassa i dels pous existents en el mateix terme municipal. Últimament s'hi han incorporat altres fonts de subministrament, com els pous de Can Guitart i la mina de Can Parellada.

TERRASSA: **XARXA DE MINES** **D'AIGUA**

Les mines són excavacions fetes per captar i canalitzar les aigües freàtiques cap al lloc desitjat a fi de ser explotades. Es calcula que hi ha, tenint en compte els trams principals i les ramificacions, entre 14 i 17 quilòmetres de mines. S'hi accedia per uns pous separats per una distancia concreta, els quals es tornaven a tapiar, un cop feta la intervenció, per evitar accidents o intrusions i quedaven senyalitzats en superfície amb unes pedres o fites.

RECREACIÓ **D'UNA MINA D'AIGUA**

Terrassa, està assentada sobre un gran engrallat de rieres i torrents que de nord a sud porten les aigües, la majoria cap al Llobregat. Per sota terra, existeixen molts ramals de conduccions subterrànies, d'origen natural, (vetes) o artificial, (mines).

Una mina és una excavació feta per captar i canalitzar les aigües freàtiques cap al lloc desitjat per a ser explotades; construcció feta sovint a la zona on s'acaben les terres arenoses i comencen les argiloses i impermeables. En general, tenien una profunditat màxima de 30 metres, una alçada mitjana d'un metre i mig i una amplada aproximada de 0,70 m. En èpoques normals, proporcionen un cabal aproximat de 3.000 m³ al dia.

